

Rozhovor

Čím více spolu chatujeme, píšeme emaily, telefonujeme - tím méně spolu skutečně mluvíme. Ač se využívání komunikační techniky rozhovoru hodně přibližuje, přesto nemůže rozhovor u jednoho stolu - z očí do očí - nahradit.

A když už jde o rozhovor, pozoruji, že se lidé vytrvale učí **styl** a **techniku** rozhovoru, ale mám otázku, zda není příliš zanedbáván **motiv** rozhovorů. A nejde více o ten motiv, než o co jiného? Neměl by rozhovor být projevem lásky? A nemůže jít při rozhovoru o sebehodnocení a o hodnocení toho druhého? A je to tak správně? Příklad:

Uvedme čtyři možné způsoby řešení skvrny od sazí na nose: *“Co to máš na nose?”*
“Prosímte, to se nemůžeš podívat do zrcadla?” *“Ty se určitě nedíváš před odchodem do zrcadla, přiznej se!”* *“Prosím, mohl bys na chvíli?”* Ty čtyři způsoby se jistě liší a nikoli jen slovníkem a mluvnici. A možná by bylo více reakcí, které by naznačily postoje, motivy tazatele.

Rozhovor je základní tvůrčí nástroj. *Bůh řekl* a stalo se. Zdá se to na první pohled jako povel. Ale někteří vykladači v tom dokonce vidí zpěv. Když se něco má říci krásně, zpívá se to, zpívá se evangelium. Nejvíce to tedy v Genesis vypadá jako Boží rozhovor se Zemí, s Vesmírem.

Ale protože nejsme Pán Bůh, musíme začínat rozhovor **otázkou**. Umění tázat se, klást otázky, které naslouchají a plodí odpovědi, to je umění, kterému věnovali a věnují učitelé Izraele velkou pozornost. Ježíš v památném posezení s učitelem Izraele *naslouchá, klade otázky* a oni se divili jeho *odpovědím*. (Lukášovo evangelium 2:46-47) A protože za kladením dobrých otázek opět vůbec není technika a styl, ale **motiv**, budeme se ptát po motivech našich otázek a po tom, proč za nimi nejsou odpovědi. Nebo jsou, ale takové, které nás neuspokojí, ba možná i zabolí.

Proč vedeme rozhovory a proč klademe otázky?

1. Abychom někomu vyhověli, abychom naplnili očekávání, vlastně z donucení (stačili bychom si sami...)
2. Aby se nám někdo věnoval, aby nás někdo poslouchal, protože se cítíme ztracení a potřebujeme získat něčí pozornost... (motivem může být strach...)
3. Abychom se sdíleli, jsme plní informací, ale nikdo se neptá, tak se pokusíme dostat do rozhovoru a vystavit se případným otázkám (chceme více říct, nemáme komu, nikdo nás neposlouchá a stává se, že z naslouchání přeskočíme do předávání a zahltime nechtěně toho, na kom nám hodně záleží...)
4. Abychom získali přátele. Nemáme představu, co se dozvíme, jsme otevření a s opravdovým zájmem, citlivě dovedeme pomlčet, poznáváme nepoznané bez představy, jak to skončí (chceme člověka, chceme spíše naslouchat, naučit se, získat informace...)
5. Abychom ovlivňovali, přivedli okolí k pravému poznání, abychom jemně donutili, poučili, napomenuli (protože my známe pravdu a naše pojetí a tušení je správné, všichni nás nakonec musí poslechnout...)
6. Abychom zjistili, co si o nás někdo myslí, co kdo udělal, co kdo neudělal (protože jsme zoufale nejstí sebou samými a svou bezpečností...)
7. Abychom se naučili a otestovali si svoje názory či získali provokativní důvody pro další úvahy (nejde nám o partnera v rozhovoru, nejde o člověka, nechceme se seznamovat, chceme informace, novinky, zajímavosti, vzdělání...)

Který motiv je náš? Jak vedeme rozhovory? A který styl se hodí do médií, do soukromí, do církve... A kdy se tam hodí a kdy se tam nehodí?

Rozhovory z biblických stránek:

Bůh se ptá, kde je **Adam** (viz Genesis 3). Možná se neptá na místo, ptá se proto, aby si Adam odpověděl, kam až zašel. Ptá se, aby si Adam sám položil otázku, proč se stydí, proč se bojí, proč se stalo, co se stalo. Adam hned odpovídá. Ale nic mu jasné není, protože by řekl, jak daleko došel. Vždyť jedl ze stromu. Ale to nepustí přes rty. Proto se Bůh ptá dále po důvodech... Adam najde jediný důvod: "Eva!" a Pán Bůh ten důvod zná, ale ten slyšet nechtěl. Evy se ptá ale velmi přímo. "Co jsi to udělala?" Ona má jedinou odpověď: "Had!" To je dramatický rozhovor, protože to vypadá na konec konverzace. Bolestivé mlčení, odchod z krajiny slov, z ráje.

Někteří lidé se ptají jako Bůh, ale jako Bůh se ptát nemůžeme. On věděl. Nemůžeme Boha ani zastupovat. Jsme Adamovi synové a dcery Eviny, musíme se snažit klást otázky sami sobě i druhým, protože jsme nevědoucí.

Bůh se snaží mluvit s **Kainem** (viz Genesis 4). To už je ale krajina mlčení, ve které Kain nakonec rozhovor, řešení, východisko odmítá. Neptal se na začátku, a tak se neptá ani nyní. Končí rozhovor a obviňuje Boha, že dává tresty, které se nedají unést. Opakuje hořce po Bohu svůj ortel a ještě jej prohlubuje, jako by Bohu vyčítal nespravedlnost. To je drama! Končí to "kainovým znamením" které prodlužuje bolest tím, že chrání Kaina od trestu smrti.

Někteří se už s Bohem bavit přestali. A pokud o něm mluví, vyčítají mu všechno. Nikam je to nedovede, přesto to dělají zas a zase.

Abrahám je ve vztahu obnoveného rozhovoru - ve smlouvě. Jistě měli smlouvu i někteří před ním např. Noe. Ale **Abrahám** má výsadu Božího přátelství. Otec Abrahám přebírá aktivitu otázkami poté, co Pán Bůh začne rozhovor. Téma je palčivé - Lot a Sodoma (Genesis 18:16nn). Dlužno říct, že se Abraham ze svých otázek spíše dozvídá sám, Pán Bůh mu odpovídá tak, že se může ptát dál a dál. Ten rozhovor je krásně otevřený. Kam vane Duch Boží, tam se po větru Abraham ptá. Pán Bůh se v rozhovoru vystavuje možné kritice. Až když už není o čem mluvit a mělo by to všechno Abrahamovi dojít (v Sodomě není žádná spravedlnost, je tam jen prostor pro milost vůči Lotovi), rozhovor ten, kdo jej začal - Bůh - taky skončí.

Někteří pochopili, že jsme jako Abraham lidmi smlouvy, tak přistupují ke trůnu, ptají se a nacházejí Boží vůli. Neovlivňují, ale poznávají, co si Bůh myslí...

Támar (viz Genesis 38) už věděla, že se s ní nikdo bavit nebude. Rozhovor ustal, tak si jej velmi riskantním způsobem vymohla. Palčivé otázky, které si kladli ti, co ji viděli těhotnou, našly svoje odpovědi. Támar donutila Judu ke slovům.

Zdá se, že v poslední době je podobná metoda tou jedinou, kterou je možno používat.

Nutíme své okolí ke slovům činem. V politice, v obchodě... Ale velmi často bez risku, který podstoupila Támar, ona se vložila do rozhovoru svým životem. To nebyla metoda, to nebyla léčka, to nebyla past...

Doporučenou učebnicí učebnicí k tématu je film **The Sunset Limited**, předloha Cormack McCarthy, 2011, HBO, hrají Samuel L. Jackson a Tommy Lee Jones.

Až si jej pustíte, diskutujte. Je dobré si klást otázky:

- Jaký motiv ve svých otázkách měl křesťan (ve filmu nejsou jména)? Co bychom neměli dělat tak, jako on?
- Jaké otázky chyběly profesorovi? Jaký motiv mu chyběl? A co s tím lze dělat?